

LAUSUNTO
15.9.2023

Sosiaali- ja terveysministeriölle

**ASIA: LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN
ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAISTA
TOIMEENTULOTUESTA ANNETUN LAIN 7 a §:n
MUUTTAMISESTA**

**VIITE: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 29.8.2023
VN/23656/2023**

Y-Säätiö sr kiittää pyynnöstä lausua sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laista toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Lausunnonantajasta

Y-Säätiö-konserni on suurin valtakunnallisesti toimiva yleishyödyllinen, sitoutumaton ja voittoa tavoittelematon vuokranantaja Suomessa, lisäksi Y-Säätiö on asunnottomuustyön kehittäjä ja asiantuntija. Y-Säätiö on perustettu 1985 ja se edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta tarjoamalla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja omakustannusperusteisesti. Y-Säätiöllä on 18 688 asuntoa 58 paikkakunnalla. Asuntokantamme koostuu M2-Kotien 11 169 vuokra-asunnosta ja erityisryhmille tarkoitetuista 7 519 Y-Kodeista. Asukkaidemme sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi ovat toimintamme keskiössä. Toteutamme kehittämishankkeita ja teemme tutkimusta, tarjoamme asukkaillemme työmahdollisuuksia, sekä olemme kansallisesti ja kansainvälisesti Asunto ensin -työtä kehittävä toimija. Meillä työskentelee yli 200 asumisen ammattilaista.

Lausunto

Esityksen taustaksi tuodaan esille, että pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti osana talouspolitiikkaa toteutetaan säästötoimia, joita pyritään toteuttamaan huomioiden kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanne. Osana säästötoimia esitetään muutoksia toimeentulotuen asumismenoja koskeviin säännöksiin. Esityksen tavoitteiksi todetaan, että esitys pyrkii tuomaan selkeyttä asumismenojen hyväksymiseen säätämällä

Y-Säätiö

Pitäksällanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

niistä lain ja asetuksen tasolla. Lisäksi esityksellä kerrotaan tavoiteltavan säästöjä tiukentamalla asumismenojen huomioimiseen liittyvää sääntelyä ja samalla tavoitellaan myönteisiä vaikutuksia työllistymiseen liittyviin kannusteisiin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi toimeentulotuesta annettua lakia siten, että hakijan asumismenojen ylittäessä tarpeellisen suuruisena pidettävän määrän hakija ohjattaisiin hakemaan edullisempaa asuntoa laissa säädettävässä kolmen kuukauden määräajassa. Tarpeellisen suuruisena pidetyistä asumismenoista säädettäisiin tarkemmin asetuksessa. Hakijaa ei ohjattaisi hankkimaan edullisempaa asuntoa ja asumismenot huomioitaisiin täysimääräisinä, jos hakijalla olisi laissa tyhjentävästi määritelty erityinen peruste asumiseen nykyisessä asunnossaan. Y-Säätiö huomauttaa, että *Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry:n* vuosina 2019 ja 2021 omille jäsenyhteisöissään tekemästä selvityksestä ilmenee, että kohtuuhintaisissa, valtion tukemissa ARA-vuokra-asunnoissa asuvista 15 prosenttia saa toimeentulotukea, puolet vuokra-asukkaista saa asumiseensa jotakin tukea, yleensä yleistä asumistukea. Siten asumistukien merkitys pienituloisten asumisen turvaamisessa on merkittävä.

Y-Säätiö pitää esityksen vaikutuksia hyvin haitallisina sen piiriin tulevien kohderyhmien ja koko yhteiskunnan kannalta. Esitetyt toimenpiteet tuottavat negatiivisia vaikutuksia, kuten julkisen talouden kustannuksia. Y-Säätiö näkee riskeinä häätöjen ja segregaaation lisääntymisen. Y-Säätiö pitää esitystä ongelmallisena, sillä siitä seuraa tarpeettomia muuttoja ja muuttokustannuksia kokonaishyödyn ollessa taloudellisesti marginaalinen. Y-Säätiö toteaa, että vaikutusarvioinnissa olisi pitänyt huomioida yhdessä toimeentulotukilakia sekä yleistä asumistukea ja työttömyysturvaa koskevien lakien muutosesityksistä johtuvat vaikutukset.

Y-Säätiö kiinnittää huomiota siihen, että Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea on todennut 15.2.2023 julkistetussa ratkaisussaan Suomen sosiaaliturvan tason olevan liian alhainen. Vuonna 2018 komitealle tehty kantelu koski useita sosiaaliturvaetuuksia ja toimeentulotuen rahamääräistä vähimmäistasoa. Moitteita perusturvan riittämättömästä tasosta on tullut Suomelle toistuvasti. Suomelle on tärkeää toteuttaa uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan velvoitteita. Sosiaali- ja terveysministeriö on tiedottanut 15.2.2023 (Tiedote 18/2023) asiasta ja ilmoittanut, että Suomi ottaa komitean ratkaisun huomioon sosiaaliturvan kehittämisessä. Y-Säätiö painottaa, että suunnitellut toimeentulotuen ja yleisen asumistuen sekä työttömyysturvan esitetyt muutokset eivät tue

Y-Säätiö

Pitkän sillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

sosiaaliturvan kehittämistä ja ovat päinvastaisesti sen merkittäviä heikennyksiä.

Kansaneläkelaitoksen harkintavalta poistuu asumismenojen hyväksymisen soveltamiskäytännössä koskien Kansaneläkelaitoksen huomioimaa perustetta, mikäli toimeentulotuen hakijalla ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta hankkia hyväksytyyn asumisnormin mukaista asuntoa. Kansaneläkelaitos on voinut hyväksyä asumismenot kokonaisuudessaan perustuen lain yleiskohtaan ”muut näihin verrattavat syyt”. Nyt esityksen mukaan erityiset perusteet lueteltaisiin laissa tyhjentävästi, jolloin harkintavalta poistuisi. Muutokset kohdistuisivat kolmeen ryhmään, joilla on jo aiemman käytännön mukaisesti tunnistettu vaikeuksia: henkilöt, joilla on haasteita löytää ja saada edullisempi asunto kolmen kuukauden aikana; henkilöt, joilla on luottotietomerkintä ja elämänhallinnan haasteita ja siksi eivät saa edullisempaa asuntoa; ja henkilöt, joilla asumismenot ylittävät asumisnormin vain vähäisesti.

Y-Säätiö huomauttaa, että toimeentulotuki on viimesijaista tukea, ja siksi lainsäädännössä tulee olla riittävästi harkintavaltaa, jotta henkilötasolla vältytään kohtuuttomilta tilanteilta.

Esityksen tietopohja on melko vaatimaton joissakin kohdin, esimerkiksi Eerolan ym. (2019) tutkimuksessa oli saatu viitteitä, että asumisnormien soveltaminen ohjaa ihmisiä muuttamaan edullisempaan asuntoon. Mainitaan siis vain yksi tutkimus, jonka tulosten sanotaan olevan melko viitteellisiä. Tavoiteltavia työllisyysvaikutuksia pystytään arvioimaan vain simulointimenetelmän avulla. Lopputuloksena työllisyyden arvioidaan kasvavan noin 1200 henkilöllä, mikä ei ole kovin suuri määrä.

Taloudelliset vaikutukset

Y-Säätiö pitää esityksestä johtuvia taloudellisia vaikutuksia haitallisina. Asumismenojen normittaminen esityksen mukaan koskee erityisesti yksinasuvia. Y-Säätiö painottaa, että isoimmissa kaupungeissa vaihtoehtoja kohtuuhintatason vuokra-asuntoihin on vain vähän. Vuokra-asunnon saaminen normeihin soveltuvalla vuokralla on monelle haaste, sillä vaihtoehtoja ei ole tai niitä on hyvin vähän ja asunnontarvitsijoita on paljon suhteessa asuntojen määrään. Muuttovelvoite tarkoittaa sekä välittömiä muuttokustannuksia että uudelle vuokranantajalle maksettavaa vuokravakuutta, joita useimmiten vähävaraiset henkilöt eivät kykene

Y-Säätiö

Pitäksällanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

maksamaan. Kustannukset lisäävät toimeentulotuen tarvetta ja mahdollisesti velkaannuttavat kohtuuttomasti pienituloista henkilöä.

Julkisen talouden osalta vaikutukset hyvinvointialueilla voivat olla minimaaliset tai jopa negatiiviset. Esityksessä todetaan, että tarve täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen voi lisääntyä, sillä perustoimeentulotuki ei turvaa riittävästi välttämätöntä toimeentuloa. Lain muutoksella pyritään myös vähentämään harkinnanvaraisuutta ja byrokratiaa ja siten tuomaan säästöjä julkiselle taloudelle. Samalla arvioidaan, että hyvinvointialueilla saatetaan tarvita lisäresursseja esimerkiksi täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemusmäärien kasvaessa.

Toimeentulotukimenot laskisivat esityksen mukaan noin 31 miljoonaa euroa, mutta samalla täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotukeen liittyvät menot saattaisivat esityksen mukaan nousta niiden tarpeen kasvaessa. Y-Säätiö kiinnittää huomiota myös siihen, että muuttovelvoite tarkoittaa muuttokustannuksia, joita useimmiten vähävaraiset henkilöt eivät kykene maksamaan. Tämän seurauksena voidaan olettaa toimeentulotuen tarpeiden kasvavan.

Samanaikaisesti esitetään muutettavaksi yleisestä asumistuesta annettua lakia (938/2014). Esityksessä asumistuen saamisen ehtoja muutetaan siten, että tukeen vaikuttavien tulojen vaikutusta kiristetään, tukiprosenttia lasketaan ja ansiotulovähennyksestä luovutaan. Lisäksi kuntaryhmitystä muutetaan niin, että Helsinki sijoittuisi jatkossa samaan kuntaryhmään, kuin muut nykyiseen kuntaryhmään 2 kuuluvat kunnat. Tällöin Helsingissä asuvien hyväksyttävät asumismenot laskisivat. Myös yleinen asumistuki esityksen mukaan omistusasumiseen lakkautettaisiin. Tämä kokonaisuus lisää painetta toimeentulotuen tarpeisiin, sillä ihmisten käytettävissä olevat tulot konkreettisesti pienenevät. Lisäksi mainitussa lakimuutosesityksessä todetaan, että kaikkein pienituloisimmilla tuen saajilla viimesijainen toimeentulotuki kompensoi [asumis]tuen pienenemistä.

Ihmisiin kohdistuvat ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset sekä vaikutukset eri ihmisryhmien asemaan

Y-Säätiö toteaa esityksen heikentävän jo valmiiksi heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevien ihmisten asumis- ja elämäntilannetta. Perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia arvioitaessa tiedostetaan toimeentulotuen saajien haavoittuva yhteiskunnallinen asema ja se, että heillä ei ole

Y-Säätiö

Pitkänsillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

taloudessaan juuri joustonvaraa. Tämä huomioiden esitys heikentää näiden ihmisten toimeentuloa ja asumista.

Asunnottomuuden ehkäisyn osalta esitystä voidaan pitää huolestuttavana. Esityksessä todetaan, että häätöjen arvioidaan lisääntyvän. Häätöä voidaan pitää asunnottomuuden riskitekijänä. Esityksen ajateltuihin kohderyhmiin, eli kotitaloudet, jotka eivät ole löytäneet uutta asuntoa kolmen kuukauden sisällä, ja henkilöt, joilla on luottotietoja ja elämänhallinnan haasteita, sisältyy asunnottomuuden lisääntymisen riski.

Positiivisena voidaan pitää sitä, että lapsiperheiden asema pyritään huomioimaan muutoksessa. Esityksessä ymmärretään muuton mahdolliset negatiiviset vaikutukset lapsiin. Samalla kuitenkin todetaan, että lain muutokset saattavat koskea joitakin lapsiperheitä, jos he eivät täytä tulevassa laissa mainittuja erityisiä perusteita huomioida asumisnormin ylittävät asumismenot. Osa lapsista voi joutua muutoksessa eriarvoiseen asemaan, eivätkä perusteet Y-Säätiön näkemyksen mukaan tälle ole aivan selkeät. Siten lapsivaikutusten arviointi on puutteellista. Myös ikä (yli 80-vuotta) ja oma tai perheenjäsenen terveydentila huomioidaan, mitä voidaan pitää hyvänä asiana.

Y-Säätiö kiinnittää huomiota siihen, että käytännössä jo nyt suuri osa täyttää erityiset asumisnormin ylittävät perusteet, jolloin laki olisi turha. Lain tavoitteet harkinnanvaraisuuden vähentämisestä eivät mahdollisesti toteudu, sillä erityisten tarpeiden täyttymiseen liittyvä selvittely todennäköisesti lisäisi harkinnan määrää. Myös harkintaan liittyvä byrokratia saattaisi siirtyä toiseen kohtaan järjestelmää, Kansaneläkelaitokselta hyvinvointialueille.

Vaikutukset muuttamiseen ja asuinolojen kehitykseen

Y-Säätiö huomauttaa, että kolmen kuukauden määräaika uuden asunnon etsimiseen on hyvin lyhyt, eikä sille anneta esityksessä perusteita. Koska esityksessä lisäksi tiedostetaan asunnon etsimisen ja löytämisen vaikeus, lyhyttä määräaikaa ei voi hyväksyä lakimuutoksen ajateltujen kohderyhmien kannalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamassa *Segra*-tutkimushankkeessa, jossa Y-Säätiö on yhtenä toteuttajana, on tarkasteltu haavoittuvien väestöryhmien asumispolkuja ja tuen tarpeita suomalaisissa kasvukeskuksissa. Tulokset tukevat näkemystä liian lyhyestä määräajasta (Perälä ym. tulossa; Niemi ym. 2023; Mäki ym. tulossa). Kansainvälisissä

Y-Säätiö

Pitäksällanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

tutkimuksissa on havaittu, että nopeasti ja pakon edessä toteutettu muutto heikentää asumisolaja, kun ihmisen on luovuttava lyhyessä ajassa kodistaan ja löydettävä nopeasti majoittumismahdollisuus (Elliot-Cooper ym. 2020; Desmond & Schollenberger 2015).

Esityksessä mahdollisena vaikutuksena on tunnistettu segregaatoin vaara seurauksena siitä, että pienituloiset ihmiset joutuvat pakon edessä siirtymään nykyisiltä asuinalueiltaan samoihin keskittymiin.

Y-Säätiö huomauttaa, että tätä ei voi pitää toivottava ja hyvänä yhteiskunnallisena kehityskulkuna, sillä vuosien tuloksellisella asuntopolitiikalla on torjuttu segregatiota. Esimerkiksi Ruotsissa segregatio on lisääntynyt suurissa kaupungissa 1990-luvulta lähtien ja maan suuret kaupungit ovat tällä hetkellä erittäin segregoituneita. Taustalla on katsottu olevan asuntopolitiikassa tehdyt virheet, jotka ovat heikentäneet etenkin pienituloisten asukkaiden asemaa asuntomarkkinoilla (Baeten ym. 2015; Tunström & Wang 2020).

Segra-tutkimushankkeen tuloksissa näkyy asumisen pysyvyyden merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Erityisesti vastoin tahtoa tapahtuvaan itselle vieraalle alueelle muuttamiseen ja siihen liittyvään asumisen epävarmuuteen liittyy aineiston perusteella monia erilaisia negatiivisia psykososiaalisia vaikutuksia, kuten päihde- ja mielenterveysongelmien lisääntymistä, unettomuutta ja muita stressioireita ja yksinäisyyden ja vieraantumisen tunteita (Perälä ym. 2023). Vastaavia tuloksia on saatu aikaisemmista kansainvälisistä katsauksista: mitä hajanaisempi ja turvattomampi ihmisen asumispolku on, sitä todennäköisempiä ovat erilaiset negatiiviset seuraukset, varsinkin jos ihminen elää haavoittuvassa yhteiskunnallisessa asemassa (Causa & Pilchemann 2020). Erona hyvätuloisten muuttoihin on se, että muuttaminen heijastelee tällöin urakehitystä ja muita positiivisia asioita, eikä ole ulkoapäin pakotettua (emt).

Y-Säätiö painottaa, että suomalaisessa asunnottomuutta ennaltaehkäisevässä ja kokonaisvaltaisessa Asunto ensin -politiikassa on korostettu julkisen vallan roolia asumisen edistämässä ja asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä. Tuloksena on saatu pitkäkestoisesti kustannustehokkaita vaikutuksia.

Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Y-Säätiö

Pitänsillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

Y-Säätiö katsoo, että kustannukset viranomaisen toiminnassa voivat kasvaa lisääntyneen työmäärän ja henkilöstötarpeiden takia. Kustannusten painopaine muuttuu enemmän hyvinvointialueiden kannettavaksi.

Esityksessä todetaan, että Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan yhtäältä sovellettavien käytäntöjen tuominen lain tasolle keventää nykyistä toimeenpanoa asunnon vaihtamisen kolmen kuukauden määräajan seurauksena, koska Kansaneläkelaitoksen ei tarvitsisi enää arvioida toimeentulotuen hakijan tosiasiallista asunnonhakutilannetta. Toisaalta Kansaneläkelaitos arvioi, että tarve asiakaspalvelulle ja perustoimeentulotuen muutoshakemukset voivat lisääntyä asumismenojen lisääntyneen normittamisen takia. Myös selvityspyyntöjen määrän, koskien erityisiä perusteita, vuokravakuuksia ja niiden arvioinnin tarpeita, odotetaan lisääntyvän. Toimeentulotuen osalta arvioidaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotukiprosessin työllistävän hyvinvointialueita. Etuuskäsittelijöiden tarve hyvinvointivointialueilla voi kasvaa.

Y-Säätiö pitää esityksen kirjausta asumisasioiden ohjauksen ja neuvonnan osalta ylimalkaisena, sillä tosiasialliset mahdollisuudet neuvontaa ja ohjaukseen ovat hyvin kuntakohtaisia. Hyväksyttävien asumismenojen normittamisen arvellaan esityksessä lisäävän tarvetta asumisneuvonnalle niin kuntien asumisneuvonnassa kuin hyvinvointialueiden sosiaalityössä. Lisäksi todetaan palvelutarpeiden mahdollisesti kasvavan kuntien asumisesta vastaavien tahojen asiakaspalvelussa ja ARA-vuokraloyhtiöissä. Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027 (1036/2022) tuli voimaan vuoden 2023 alussa. Lain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on kannustaa kuntia parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta kaikille asukkailleen asunnon hallintaperusteesta riippumatta. Samassa pykälässä sanotaan, että asumisneuvonnalla ehkäistään asumisen ongelmia ja turvataan asumisen jatkuvuutta. Lain 3.1 §:ssä sanotaan, että kunnalle ja kuntayhtymälle voidaan myöntää avustusta asumisneuvontapalvelun tuottamiseen, laajentamiseen ja kehittämiseen. Lisäksi lain 3.2 §:ssä sanotaan, että avustuksen saaja voi tuottaa asumisneuvontapalvelua itse tai hankkimalla sitä sopimukseen perustuen muulta palvelun tuottajalta. Samassa lainkohdassa todetaan, että kunnan velvollisuudesta toimia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen sekä muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021).

Y-Säätiö

Pitäkansillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

Y-Säätiö huomauttaa, että asumisneuvonnan saatavuus kunnissa ei ole kattavaa, sillä asumisneuvonnan tukea koskeva laki on voimassa määräajan ja sinä aikana kunnat ja kuntayhtymät voivat toteuttaa asumisneuvontaa valitsemallaan tavalla. Kuitenkaan veloitetta asumisneuvonnan järjestämiseen ei ole. Lisäksi kunnissa ei ole yleistä ja perinteistä asumisasiosta vastaavien tahojen asiakaspalvelua. Pääosin juuri ARA-vuokratyhtiöt ja asumisneuvonta, siellä missä sitä on saatavilla, ohjaavat ja neuvovat ihmisiä. Y-Säätiö esittää painavan huolen asumisneuvonnan toteuttamismahdollisuuksista, sillä hallitus puolitti ARA:lta haettavana olevan asumisneuvonnan määrärahan, vaikka laki on vasta asunut voimaan. Näin ollen kunnilla ja kuntayhtymillä on entistä vähemmän mahdollisuuksia käynnistää ja toteuttaa asumisneuvontaa.

Esityksessä todetaan häätöjen lisääntymisen riski. Pienituloisimmilla kotilouksilla maksettavan vuokran oman osuuden määrä voi johtaa taloudellisiin ongelmiin, velkaantumiseen ja vuokravelan kasvuun. Jopa tilapäisen majoituksen lisäämisen tarve voi esityksen mukaan kasvaa. Heikoimmassa asemassa olevat velkaantuneet ihmiset tarvitsevat entistä enemmän ruoka-apua, sekä järjestöjen ja diakoniatyön apua. Y-Säätiö näkee esitetyn kehityskulun suurena riskinä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen tavoitteen kannalta. Y-Säätiö painottaa, että Suomessa on jo vuosikymmeniä saatu edistettyä ihmisten asumisololoja ja vähennetty asunnottomuutta muun muassa tilaispäisratkaisuja purkamalla ja turvaamalla pysyvää asumista. Uhkana on, etteivät ihmiset saavuta niitä palveluja, joita tarvitsevat.

Y-Säätiö kiinnittää huomiota pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmakirjaukseen ARA-tuotannon tuntuvasta vähentämisestä. ARA-tuotanto on taannut kohtuuhintaisen vuokra-asuntokannan saavutettavuuden, suurimmilla ja vetovoimaisimmilla kaupungeilla on jatkuva pula vuokratasoltaan kohtuuhintaisista asunnoista. Lainmuutoksen vaatima mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen ei voine toteutua samalla, kun ARA-tuotantoa supistetaan. Pienituloisia ja heikossa asemassa olevia asunnonhakijoita on entistä enemmän ja haettavana olevia asuntoja vähemmän. Tämä lisää pulaa kohtuuhintaisista asunnoista, jolloin vuokrataso saattaa nousta erityisesti markkinaehtoisissa vuokra-asunnoissa. Y-Säätiö katsoo, että tosiasiallinen mahdollisuus vaihtaa edulliseen vuokra-asuntoon on hyvin heikko.

Työllisyysvaikutukset

Y-Säätiö

Pitäksällanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

Tavoiteltavat työllisyysvaikutukset esityksen perusteella ovat minimaaliset. palvelualoilla tulotaso on hyvin alhainen, ja työvoimapula on jatkuva. Tarve keskittyy suurimpiin kaupunkeihin, joissa asuntojen vuokrataso on korkein. Työllisyysvaikutus voi olla jopa negatiivinen, jos asumismenojen normituksen takia joutuu muuttamaan kauemmaksi, eikä esimerkiksi työn ja kodin välisiä matkoja ole mahdollisuutta kulkea joko kustannusten tai heikon julkisen liikenteen takia. Siten työllisyysvaikutuksia arvioidessa on tarpeen todeta ARA-asuntokannan riittävän tarjonnan merkitys pienituloisten ihmisten työnteon mahdollistajana. ARA-asuntokannan supistaminen heikentää pienituloisten ihmisten mahdollisuuksia muuttaa esimerkiksi työn perässä toiselle paikkakunnalle.

Lopuksi

Y-Säätiö kiinnittää huomiota lainmuutoksesta seuraavaan asunnottomuuden lisääntymisen riskiin ja siten suomalaiseen yhteiskuntaan kohdistuviin vaikutuksiin, mikäli suunnitellut uudistukset toteutuvat. Suomi on pitkäaikaisella politiikalla pystynyt jo vuosia ainoana EU-maana vähentämään asunnottomuutta Tanskan lisäksi. Tämä on vaatinut poliittista tahtoa tuottaa kohtuuhintaisia asuntoja, mutta myös huomioida laajasti toimia, kuten sosiaaliturvaa, jotka tukevat erityisen haavoittuvassa asemassa olevien tilannetta. Pitkäjänteisellä politiikalla on pystytty ja edelleen pystytään ehkäisemään ihmisten syrjäytymistä, jossa asunnottomuustyö ja perusteltu valtion tukema asuntotuotanto ovat onnistumisen kulmakiviä.

Y-Säätiö toteaa, että toimeentulotuen suunnitellut heikennykset, ARA-asuntokantaan suunnitellut heikennykset ja asukasvalinnan tulorajojen muutokset vaikutuksineen, työttömyysturvainsäädäntöön ja yleistä asumistukea koskevaan lakiin suunnitellut muutokset todennäköisesti kohdentuvat mitä suurimmassa määrin jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin ja lisäävät velkaantumista, asunnottomuutta ja ihmisten syrjäytymistä.

Helsingissä 15.9.2023

Y-Säätiö sr

Teija Ojankoski

Y-Säätiö

Pitänsillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

Toimitusjohtaja

Y-Säätiö

Pitkäsillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi